Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto
24.10.2016

TEM/1487/03.01.01/2016

Viite: HE 196/2016; hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palkkaturvalain, merimiesten palkkaturvalain 7 ja 26 §:n sekä Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

LAUSUNTO

Esitys perustuu työmarkkinoiden keskusjärjestöjen tekemään kilpailukykysopimukseen. Kilpailukykysopimuksen mukaan työehtosopimuksissa tulee edistää paikallista sopimista ja työehtosopimuksiin tulee sisällyttää ns. selviytymislausekkeet. Selviytymislausekkeet määrittelisivät sen, millä edellytyksillä ja missä laajuudessa paikallisesti voidaan sopia selviytymissopimuksista.

Selviytymissopimusten tarkoituksena olisi, että työntekijät voisivat määräaikaisesti heikentää työsuhteen ehtoja, jotta turvataan yrityksen toimintaedellytykset ja työpaikat. Lisäksi selviytymissopimuksilla voitaisiin sopia joidenkin palkkasaatavien, kuten lomarahan, eräpäivän siirtämisestä.

Palkansaajien keskusjärjestöt katsoivat, että selviytymissopimukseen sitoutuminen voisi eräissä tilanteissa heikentää palkansaajan asemaa palkkaturvassa, jos työnantaja ajautuu selviytymissopimuksesta huolimatta maksukyvyttömäksi.

Jotta palkkaturvajärjestelmä ei vähentäisi työntekijöiden halukkuutta sopia selviytymissopimuksista, esityksessä ehdotetaan kahta muutosta palkkaturvalakiin:

1) Voimassa olevan lain mukaan palkkaturvaviranomainen on saattanut pitää väärinkäytöksenä tilannetta, jossa työntekijä on jatkanut työntekoaan tietoisena siitä, että hänen työnantajansa on maksukyvytön. Palkansaajapuolen huolena on, että selviytymissopimuksen sopiminen voisi ilmentää tällaista tietoisuutta ja työntekijä voisi menettää palkkaturvan työnantajan maksukyvyttömyystilanteessa. Esityksessä ehdotetaan muutoksia, joiden perusteella selviytymissopimuksia ei voitaisi tältä osin arvioida työntekijän vahingoksi.

2) Esityksessä ehdotetaan, että työnantajan ja työntekijän sopimus saatavan eräpäivän siirtämisestä sitoo myös palkkaturvaa, jos siirto on tehty oikeudellisesti pätevällä tavalla. Lisäksi edellytetään, että sopimus on tehty kirjallisesti tai se on muutoin todennettavissa. Ny-

kyisin on ollut epävarmaa, missä määrin sopimus eräpäivän siirtämisestä sitoo palkkaturvaa. Saatavan eräpäivällä on merkitystä sen vuoksi, että saatavaa on haettava palkkaturvana kolmen kuukauden kuluessa.

Esityksessä ehdotetaan samalla tehtäväksi muutokset, joiden perusteella palkkaturvaviranomaisella olisi oikeus saada Harmaan talouden selvitysyksikön laatimia velvoitteidenhoitoselvityksiä. Selvitykset vähentävät palkkaturvaviranomaisen hallinnollista työtä ja parantaa mahdollisuutta selvittää palkkaturvaan liittyviä epäselvyyksiä ja torjua harmaata taloutta.

Nico Steiner
vanhempi hallitussihteeri